

Innehåll

STANDARDVILLKOR FÖR STATSUNDERSTÖD FÖR PROJEKTSTÖD	2
1 ALLMÄNT	2
1.1. Standardvillkorens namn	2
1.2. Villkorens giltighetstid	2
1.3. Standardvillkorens tillämpningsområde och tillämpliga bestämmelser	2
1.4. Iakttagande av villkor och begränsningar	3
1.5. Statsunderstödsbeslutets och understödsuppgifternas offentlighet	3
1.6. Utbetalning av statsunderstöd	4
1.7. Villkor för upphandlingsförfarandet	4
1.8. Övriga villkor som gäller allmänna frågor	6
2. ALLMÄNNA UTGÅNGSPUNKTER FÖR ANVÄNDNINGEN AV STATSUNDERSTÖD	9
2.1. Skyldighet att ordna uppföljning av användningen av statsunderstöd	9
2.2. Användning av statsunderstöd för godtagbart ändamål	9
2.3. Villkor för vidareförmedling av statsunderstöd	9
2.4. Begränsningar i användningstiden för statsunderstödet	12
2.5. Begränsningar och skyldigheter som gäller användningen av egendom som anskaffats med statsunderstöd	12
2.6. Ändring av särskilda villkor som specificerats i statsunderstödsbeslutet	12
2.7. Andra villkor som gäller de allmänna utgångspunkterna för användningen	13
3. VILLKOR SOM GÄLLER KOSTNADER FÖR VILKA UNDERSTÖD BEVILJAS SAMT INKOMSTER OCH FINANSIERING	13
3.1. Godtagbara kostnader	13
3.2. Icke godtagbara kostnader (exempelförteckning)	13
3.3. Villkor för inkomster från verksamhet eller projekt	14
3.4. Villkor för finansiering av verksamhet eller projekt som får statsunderstöd	14
3.5. Villkor för resurser som är kostnadsfria för mottagaren	15
4 STATSUNDERSTÖDSTAGARENS SÄRSKILDA SKYLDIGHETER	16
4.1. Statsunderstödstagarens uppgifts- och anmälningskyldighet	16
4.2. Skyldighet att återbetala statsunderstöd	17
4.3. Skyldighet att utreda användningen av statsunderstöd	18
4.4. Utvärdering av effekterna av understödd verksamhet eller ett understött projekt ...	19
4.5. Användning av resultaten	19

4.6. Andra villkor som gäller understödstagarens särskilda skyldigheter	20
5. ÖVERVAKNING AV ANVÄNDNINGEN AV STATSUNDERSTÖD, AVBRYTANDE AV UTBETALNINGEN OCH ÅTERKRAV	25
5.1. Uppföljnings- och övervakningspraxis	25
5.2. Granskningsrätt	25
5.3. Statsunderstödstagarens skyldighet att bistå vid granskning.....	26
5.4. Avbrytande av utbetalning av statsunderstöd.....	26
5.5. Återkrav av statsunderstöd och räntor	27

STANDARDVILLKOR FÖR STATSUNDERSTÖD FÖR PROJEKTSTÖD

1 ALLMÄNT

1.1. Standardvillkorens namn

Standardvillkoren för statsunderstöd för projektstöd åren 2025–2028.

1.2. Villkorens giltighetstid

Standardvillkor för projektstöd gäller fr.o.m. den 1 januari 2025 för statsunderstöd beviljat av civilsamhällesenhet för åren 2025–2028.

1.3. Standardvillkorens tillämpningsområde och tillämpliga bestämmelser

På statsunderstöd tillämpas statsunderstödslagen (688/2001). Utöver standardvillkoren för användning av statsunderstöd innehåller detta dokument även viktiga bestämmelser i statsunderstödslagen som ska tillämpas på användningen av statsunderstöd. Lagstiftningen kan dock även innehålla andra bestämmelser som ska tillämpas på användningen av statsunderstöd.

Understödstagaren och dess samarbetspartner förbinder sig att även följa annan gällande finsk lagstiftning i all verksamhet som hänför sig till användningen av statsunderstödet. I andra länder ska statsunderstödet användas på ett sätt som beaktar den lokala lagstiftningen och är förenligt med Finlands lagstiftning.

Dessa allmänna villkor gäller statsunderstöd som utrikesministeriet beviljar för utvecklingsarbete under punkt 8 i dispositionsplanen för moment 24.30.66 i budgeten, och de utgör en del av beslutet om beviljande av statsunderstöd.

Om statsunderstödsbeslutet och dess bilagor är sinsemellan motstridiga ska de tillämpas i följande ordning: 1) statsunderstödsbeslutet och specificerade särskilda villkor i det, 2) eventuella instrumentspecifika tilläggsvillkor, 3) standardvillkoren för statsunderstöd som bifogats

statsunderstödsbeslutet, 4) den godkända kostnadsberäkningen, 5) en eventuell godkänd genomförandeplan, 6) ansökan om statsunderstöd med bilagor.

Statsunderstödstagaren och mottagaren eller mottagarna av överfört statsunderstöd är dessutom skyldiga att iaktta andra internationella åtaganden och nationell lagstiftning som är tillämpliga på dem.

1.4. Iakttagande av villkor och begränsningar

Statsunderstödetts ändamål har specificerats i statsunderstödsbeslutet.

Enligt 13 § 1 mom. i statsunderstödslagen får statsunderstöd användas endast för ändamål som överensstämmer med statsunderstödsbeslutet.

Egendom som förvärvats med statsunderstöd ska användas för det ändamål som anges i statsunderstödsbeslutet under den i beslutet angivna användningstiden för den egendom som är föremål för statsunderstödet (se punkt 2.5).

Enligt 13 § 2 mom. i statsunderstödslagen ska, utöver det som bestäms i den lagen eller i en förordning som statsrådet utfärdar med stöd av 8 §, statsunderstödstagaren vid användningen av statsunderstödet inom det projekt eller den verksamhet som understöds iaktta de villkor och begränsningar som uppställts i statsunderstödsbeslutet.

1.5. Statsunderstödsbeslutets och understödsuppgifternas offentlighet

Enligt 1 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, offentlighetslagen) är myndighetshandlingar offentliga, om inte något annat föreskrivs särskilt i den lagen eller i någon annan lag.

Med myndighetshandling avses en handling enligt 5 § i offentlighetslagen, som till exempel kan vara en handling med bilagor som sökanden lämnat in till en myndighet för behandling av ett visst ärende eller i övrigt i samband med ett ärende som hör till myndighetens verksamhetsområde eller uppgifter.

I 24 § i offentlighetslagen föreskrivs det om grunderna för att sekretessbelägga handlingar.

Utrikesministeriet beslutar efter prövning om handlingar som lämnas in till ministeriet är offentliga. Sökanden, statsunderstödstagaren och andra parter kan vid behov i ansökan eller andra myndighetshandlingar ange vilka punkter som bör sekretessbeläggas och motivera detta med stöd av 24 § i offentlighetslagen.

En parts begäran om sekretess är inte bindande för utrikesministeriet, utan offentligheten i fråga om en handling som lämnats in till en myndighet bedöms från fall till fall med stöd av offentlighetslagen och annan lagstiftning.

Utrikesministeriet lämnar dessutom för lagring i informationsresursen för statsunderstödsverksamheten, som upprätthålls av Statskontoret, minimiuppgifter om statsunderstöd som utlyses den 1 oktober 2023 och därefter och om ansökningar och beslut om statsunderstöd som gäller ovannämnda utlysningar samt minimiuppgifter om statsunderstöd som beviljas med stöd av förvaltningsbeslut som fattats den 1 oktober 2023 och därefter. I enlighet med 32 d § i

statsunderstödslagen publicerar Statskontoret vissa uppgifter om statsunderstöd i den öppna informationstjänsten för statsunderstödsverksamheten (tjänsten Granskaunderstod.fi).

Statsunderstödstagaren och överföringsmottagaren förbinder sig att behandla eventuella personuppgifter i enlighet med EU:s allmänna dataskyddsförordning (2016/679) och dataskyddslagen (1050/2018).

1.6. Utbetalning av statsunderstöd

Ett förskott kan betalas på statsunderstödet, om det är motiverat med tanke på användningen av statsunderstödet samt ändamålsenligt med tanke på övervakningen av användningen.

Enligt 12 § 3 mom. i statsunderstödslagen kan statsunderstöd av ringa belopp samt statsunderstöd enligt 5 § 3 mom. 3 punkten utan hinder av 1 mom. även betalas som ett engångsbelopp, om det är motiverat med tanke på användningen av statsunderstödet.

Enligt 12 § 4 mom. i statsunderstödslagen ska statsunderstödstagaren lämna statsbidragsmyndigheten riktiga och tillräckliga uppgifter för utbetalningen av statsunderstödet.

Övriga bestämmelser som gäller utbetalningen av statsunderstödet fastställs i statsunderstödsbeslutet.

För att statsunderstödet ska betalas ut krävs det att de särskilda villkor som eventuellt ingår i beslutet (med bilagor) uppfylls och följs.

Ministeriet betalar i princip årligen i två poster på basis av understödstagarens anhållan om utbetalning. Av grundad anledning kan utbetalningen också göras i flera än två poster. Understödstagaren ska lämna in en anhållan om utbetalning separat för varje post minst 30 dagar innan den önskade tidpunkten för utbetalning av posten.

När det är fråga om ett flerårigt understöd kan understödet för åren efter det första understödsåret sökas utan särskilt beslut enligt den årliga fördelningen i statsunderstödsbeslutet. Anhållandena om utbetalning ska beakta hur kostnaderna infaller tidsmässigt. I början av varje år ska tidpunkterna för fastställandet av budgeten beaktas.

En förutsättning för utbetalning är årlig rapportering enligt anvisningarna från utrikesministeriets enhet för det civila samhället samt eventuella andra mellanrapporter eller handlingar som utrikesministeriet förutsätter.

1.7. Villkor för upphandlingsförfarandet

Utöver att statsbidragsmyndigheten i statsunderstödsbeslutet har godkänt en upphandling som en del av verksamhets- eller projektplanen och kostnadsberäkningen, ska dessa standardvillkor tillämpas på användningen av understödet.

Enligt 5 § i lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016) är upphandlande enheter som avses i den lagen (dvs. aktörer som ska konkurrensutsätta en upphandling enligt bestämmelserna i upphandlingslagen) varje upphandlare som för upphandlingen har fått understöd av en statlig myndighet till ett belopp som överstiger hälften av upphandlingens värde samt stödtagare som är

offentligrättsliga organ. Sådana upphandlande enheter ska tillämpa det upphandlingsförfarande som föreskrivs i lagen om offentlig upphandling och koncession.

Statsunderstödstagaren ska utreda om den är en sådan upphandlande enhet som avses ovan. Om statsunderstödstagaren är en sådan upphandlande enhet ska den följa upphandlingslagstiftningen i de upphandlingar som görs med hjälp av understödet och beakta de skyldigheter att konkurrensutsätta upphandlingar som fastställts i upphandlingslagen. I detta fall ansvarar understödstagaren även för att upphandlingslagstiftningen följs. Om understödstagaren är en ovan avsedd upphandlande enhet och upphandlingen har gjorts i strid med upphandlingslagstiftningen kan upphandlingen inte godkännas som en del av användningen av statsunderstödet, och anskaffningskostnad är därmed inte en godtagbar kostnad.

I alla upphandlingar ska det säkerställas att anbudsgivaren inte är föremål för sanktioner, beslut om att frysa tillgångar eller andra begränsningar som fastställts av Europeiska Unionen, Förenta Nationerna (FN) eller myndigheterna i Finland, såsom EU:s upphandlingsdirektiv som till exempel förbjuder tilldelning av kontrakt till ryska medborgare eller fysiska eller juridiska personer som är etablerade i Ryssland i upphandlingar som överskrider EU:s tröskelvärden. Detta kan man göra genom att i anbudsfrågan inkludera en försäkran av leverantören om att denna eller dennas förmånstagare inte omfattas av några sanktioner eller andra begränsningar. Statsunderstödstagaren ansvarar för utredningen av ärendet och för att upphandlingen är korrekt. Anbudsgivarens eller leverantörens försäkran undanröjer inte detta ansvar, utan understödstagaren ska vid behov begära ytterligare utredning.

Vid upphandling av varor eller tjänster ska både anbudsfrågan och upphandlingskontraktet innehålla en klausul om att anbudet kan avvisas eller kontraktet hävas med omedelbar verkan om tjänsteproducenten belastas av en obligatorisk eller av prövning beroende grund för uteslutning som avses i nationell lagstiftning eller EU-lagstiftning om offentliga upphandlingar, av Europeiska unionens eller FN:s sanktioner eller av någon annan ovannämnd begränsning, såsom ryskt medborgarskap eller etablering i Ryssland, även om grunden skulle ha uppstått först efter det att avtalsförhållandet inleddes.

Understödstagaren ska även försäkra att de aktörer som den i enlighet med ändamålet överför en del av statsunderstödet till för att användas i aktörernas verksamhet eller personer med befogenhet att utöva ledning eller övervakning hos dessa aktörer eller aktörernas arbetstagare inte belastas av en obligatorisk eller av prövning beroende grund för uteslutning som avses i nationell lagstiftning eller EU-lagstiftning om offentliga upphandlingar, av Europeiska unionens eller FN:s sanktioner eller av någon annan ovannämnd begränsning, såsom ryskt medborgarskap eller etablering i Ryssland, även om grunden skulle ha uppstått först efter det att avtalsförhållandet inleddes.

Vid upphandling av varor och tjänster ska dessutom både anbudsfrågan och upphandlingskontraktet innehålla en klausul om att anbudet kan avvisas eller kontraktet hävas om det förekommit mutor eller olagliga metoder som kan jämföras med mutor (inklusive mutor till tjänstemän i utlandet) i samband med att kontraktet ingicks eller verkställdes.

1.8. Övriga villkor som gäller allmänna frågor

ODA-duglighet i fråga om understödstagarens verksamhet

Användningen av understödet styrs av normer som understödsgivarna har kommit överens om inom ramen för ett internationellt samarbete. Den verksamhet som understöds ska vara utvecklingsarbete enligt de definitioner (ODA, Official Development Assistance) som fastställts av OECD:s biståndskommitté (DAC, Development Assistance Committee).

Understödstagaren ska till ministeriet rapportera om det planerade och använda understödet för utvecklingsarbete på det sätt som förutsätts i dessa standardvillkor, varefter rapporterna förmedlas vidare till OECD:s biståndskommitté (OECD DAC).

Riskhantering och ordnande av god förvaltning i organisationen

Statsunderstödstagaren ska sörja för en god förvaltningssed i sin organisation samt tillräcklig riskhantering och intern kontroll. Riskhanteringsarbetet ska vara fortlöpande. Årsrapporteringen förutsätts innehålla en fortlöpande beskrivning av riskhanteringen. Riskhanteringen ska även beakta skyldigheterna i punkt 4.6.

I statsunderstödstagarens årsrapportering ska i fråga om riskhanteringen följas anvisningen för rapportering av projektstödet. I årsrapporteringen förutsätts kontinuerlig utvärdering och beskrivning av genomförandet av riskhanteringen.

Sanktioner och skyldigheter mot penningtvätt och terrorismfinansiering

Understödstagaren och överföringsmottagaren ska självständigt säkerställa att medel som ministeriet har beviljat för att stödja understödstagaren inte överläts eller i övrigt används för att ge ekonomiskt bistånd eller stöd till personer eller sammanslutningar, terrorister eller terrororganisationer eller andra juridiska personer eller ämbetsverk som ingår i den konsoliderade förteckningen över FN:s säkerhetsråds sanktioner eller i EU:s sanktionsförordningar (med beaktande av de ändringar som görs i dem). På grund av sanktionslistade aktörers företagsarrangemang ska understödstagaren säkerställa att sanktionslistade aktörer inte i enskilda fall har faktisk ägande- eller bestämmanderätt i de sammanslutningar som drar nytta av användningen av understödet. Understödstagaren ska omedelbart underrätta ministeriet om denna under giltighetstiden för den verksamhet som är föremål för understödet konstaterar att medel har använts för ett sådant ändamål.

Understödstagaren ska därför genom den bifogade försäkran förbinda sig att till alla delar tillämpa ovannämnda och andra sanktionssystem, såsom de riktade ekonomiska sanktioner och andra åtgärder som säkerhetsrådet har godkänt i enlighet med artikel 41 i kapitel VII i Förenta nationernas stadga och de begränsande åtgärder i fråga om ekonomi och finansiering som har godkänts i enlighet med artikel 215 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och som gäller i Europeiska unionen.

Om verksamheten riktar sig till ett land¹ med hög risk enligt definitionen i EU:s direktiv (2015/849) eller FATF (The Financial Action Task Force), ska understödstagaren säkerställa att de medel som

¹ EU:s uppdaterade förteckning över stater med hög risk för penningtvätt och terrorismfinansiering
<https://finance.ec.europa.eu/financial-crime/high-risk-third-countries-and-international-context-content-anti-money->

ministeriet beviljat för att stödja understödstagaren inte är föremål för penningtvätt eller att medel inte överläts för terrorismfinansiering.

Skyldighet att anmäla misstanke om missbruk och anmälnarskydd

Understödstagaren och överföringsmottagaren samt personer som arbetar inom deras organisationer ska omedelbart anmäla misstanke om eller observation av missbruk via utrikesministeriets kanal för anmälan av missbruk på adressen <https://vaarinkayttoilmoitus.fi>. Med missbruk avses bland annat missbruk enligt punkt 2.2. En anmälan om misstanke om missbruk kan även lämnas in till utrikesministeriet av samarbetspartner och utomstående personer.

I fall av missbruk har statsunderstödstagaren och samarbetspartnern det primära kommunikationsansvaret. Utrikesministeriet publicerar uppgifter om de beslut om återkrav som fattats, men beroende på fallet överväger utrikesministeriet också att informera om misstanke om missbruk.

Missbruk av statsunderstöd är till exempel följande situationer: korruption, stölder, mottagande av mutor, penningtvätt, alla former av ekonomiskt missbruk, sexuella övergrepp, sexuellt ofredande, sexuella trakasserier, trakasserier, nepotism vid rekrytering, partiskhet, deltagande i beslutsfattande som jävigt, gåvor och gästfrihet som strider mot villkoren, betydande bokföringsfel eller bokföringsfel, allvarliga fel i utförandet av uppgifterna, betydande dröjsmål vid utförandet av uppgifterna, omotiverade dagtraktamenten och arvoden, brott mot de grundläggande principerna i upphandlingsreglerna, förfaranden som bryter mot dessa villkor eller mot villkoren i avtal om användning av statsunderstöd, oskäligen konkurrensförbud och andra olagliga begränsningar efter det att anställningsförhållandet upphört, brister i rapporteringen, utelämnande av väsentlig information, vägran att delta i inspektion eller revision, försvårande av dessa inspektioner, maktmissbruk, påtryckning, diskriminering eller annan otillbörlig påverkan, användning av barn- eller tvångsarbetskraft, andra kränkningar av de mänskliga rättigheterna, investeringar i skatteparadis, annan aggressiv skatteplanering enligt OECD:s definition, eller annan därmed jämförbar lagstridig verksamhet eller annat missbruk.

Förbudet mot missbruk gäller understödstagarens personal, personer i ledande ställning i understödstagarens organisation, organisationen i sin helhet samt alla samarbetspartner, deras personal, personer i ledande ställning hos samarbetspartnern, samarbetspartnerns organisation i sin helhet och alla som understödstagaren har anställt eller av vilka understödstagaren anskaffar tjänster eller varor i anslutning till understödsverksamheten.

Statsunderstödstagaren ska i enlighet med punkt 2.3 inkludera ett förbud mot missbruk i de avtal som ingås med överföringsmottagaren och andra tredje parter.

Statsunderstödstagaren är skyldig att samarbeta med utrikesministeriet för att utreda eventuella misstankar om missbruk.

Om understödstagaren eller överföringsmottagaren är en sådan organisation inom den privata eller offentliga sektorn (eller ett statligt ämbetsverk) som sysselsätter mer än 50 arbetstagare och som

laundering-and-countermeasures_en, FATF:s "svarta och grå" lista över <https://www.fatf-gafi.org/en/countries/black-and-grey-lists.html>

avses i lagen om skydd för personer som rapporterar om överträdelser av EU-rätten och den nationella lagstiftningen (1171/2022) är denna dessutom skyldig att inrätta en intern rapporteringskanal.

En anmälan som gjorts i en organisations interna rapporteringskanal befriar dock inte organisationen från skyldigheten att anmäla misstanke om missbruk via utrikesministeriets kanal för anmälan av missbruk i enlighet med dessa villkor och gällande lagstiftning.

Understödstagaren och överföringsmottagaren ska säkerställa ett effektivt skydd för personer som anmäler missbruk. De ska förbinda sig att göra det möjligt att anmäla missbruk på ett tryggt sätt och att skydda identiteten på dem som gör en anmälan. De ska även skydda anmälarna mot alla slags direkta och indirekta repressalier som dessa kan utsättas för när de rapporterar om missbruk. Förbudet mot repressalier omfattar även åtgärder som inte endast riktas mot den person som gjort anmälan utan även mot till exempel en juridisk person som anmälaren företräder eller mot anmälarens släktingar som har en arbetsrelaterad anknytning till anmälarens arbetsgivare. Överträdelse av förbudet mot repressalier eller förhindrande av anmälan kan leda till skadeståndsansvar och skyldighet att betala ersättning till anmälaren.

Understödstagaren och överföringsmottagaren ska se till att alla som arbetar i organisationen, organisationens samarbetspartner och andra intressentgrupper känner till utrikesministeriets kanal för anmälan av missbruk.

Förbud mot mutor och verksamhet som kan jämföras med mutor

Understödstagaren ska försäkra att varken den eller personer med befogenhet att utöva ledning eller övervakning hos denna, dess arbetstagare eller lokala representanter har gjort sig skyldiga till mutor eller olaglig verksamhet som kan jämföras med mutor (inklusive mutor till tjänstemän i utlandet) och inte kommer att göra sig skyldiga till sådan verksamhet under statsunderstödet användningstid. Understödstagaren ska också försäkra att de aktörer som den i enlighet med ändamålet överför en del av statsunderstödet till för att användas i aktörernas verksamhet eller personer med befogenhet att utöva ledning eller övervakning hos dessa aktörer eller aktörernas arbetstagare eller lokala representanter inte har gjort sig skyldiga till mutor eller olaglig verksamhet som kan jämföras med mutor (inklusive mutor till tjänstemän i utlandet) och inte kommer att göra sig skyldiga till sådan verksamhet under statsunderstödet användningstid. Överträdelse av denna försäkran kan leda till att det utbetalda understödet eller en del av det återkrävs med stöd av statsunderstödslagen (688/2001).

Det är viktigt att stödja god förvaltning i all verksamhet, och stödtagaren ska i sin verksamhet beakta Statsrådets principbeslut om en nationell strategi och ett åtgärdsprogram för bekämpning av korruption 2021–2023.

Jäv

Understödstagaren ska vara medveten om eventuellt jäv och inte fatta några beslut vid jäv. Understödstagaren ska säkerställa att i 7 § 3 mom. i statsunderstödslagen avsedda överföringsmottagare och samarbetsparter som är knutna till användningen av det understöd som understödstagaren har fått inte fattar några beslut vid jäv.

2. ALLMÄNNA UTGÅNGSPUNKTER FÖR ANVÄNDNINGEN AV STATSUNDERSTÖD

2.1. Skyldighet att ordna uppföljning av användningen av statsunderstöd

Statsunderstödstagaren ska lämna statsunderstödsbeslutet för kännedom till sin bokförare och till samarbetspartnerns och överföringsmottagarnas bokförare.

Statsunderstödstagaren ska ordna bokföringen på det sätt som anges i bokföringslagen.

Statsunderstödstagaren ska hålla ekonomin för den verksamhet som understöds åtskild från den övriga verksamheten så att användningen av understödet lätt kan verifieras. Med ekonomi avses de kostnader, de inkomster och den finansiering som uppkommit inom verksamheten eller projektet.

Statsunderstödstagaren ska bevara de verifikat som redogör för användningen av understödet i minst 10 år från statsunderstödetts sista betalningspost.

Statsunderstödstagaren och alla eventuella samarbetspartner ska ordna och bokföra arbetstidsuppföljning på ett tillförlitligt sätt. Uppföljningen av arbetstiden ska ske systematiskt och omfatta understödstagarens och dess partners alla arbetstagare för att säkerställa god förvaltning och effektiv användning av resurserna. Om projektet inkluderar frivilligarbete som uppgetts i samband med ansökan och godkänts i statsunderstödsbeslutet ska arbetstidsuppföljningen kunna rapporteras och kontrolleras i enlighet med anvisningarna.

2.2. Användning av statsunderstöd för godtagbart ändamål

Statsunderstödetts ändamål har specificerats i statsunderstödsbeslutet och dess bilagor. Enligt 13 § 1 mom. i statsunderstödslagen får statsunderstöd användas endast för ändamål som överensstämmer med statsunderstödsbeslutet och dess bilagor.

Statsunderstöd får inte användas för en sådan del av statsunderstödstagarens verksamhet för vilken understödet inte har beviljats.

Användning som strider mot statsunderstödetts ändamål är till exempel ekonomisk verksamhet som orsakar mer än ringa snedvridning av konkurrensen och av verksamheten på marknaden i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

2.3. Villkor för vidareförmedling av statsunderstöd

När understödstagaren har meddelats ett positivt beslut om statsunderstöd ska denna ingå ett samarbetsavtal om användningen av statsunderstödet, övervakningen av användningen samt villkoren för detta med mottagaren eller mottagarna av överfört statsunderstöd, om det i statsunderstödsbeslutet har specificerats att statsunderstödet har beviljats även för att användas för att understödja verksamhet eller projekt som genomförs av någon annan än understödstagaren och som fyller ändamålet enligt statsunderstödsbeslutet. Understödstagaren ska i samarbetsavtalet ålägga överföringsmottagaren att ingå motsvarande samarbetsavtal med sina överföringsmottagare.

Understödstagaren står i ett offentligrättsligt rättsförhållande till utrikesministeriet, och vidareöverföringen av statsunderstödet till tredje part befriar inte understödstagaren från dennas offentligrättsliga skyldigheter till någon del.

Understödstagaren ansvarar därmed fullt ut inför utrikesministeriet för att statsunderstödet används på rätt sätt, även till den del understödet har överförts för att understödja ett projekt eller verksamhet som genomförs av någon annan än understödstagaren.

Detta innebär att utrikesministeriet till exempel kan kräva utredningar om användningen av understödet och utföra granskningar i anslutning till det samt återkräva ett felaktigt använt statsunderstöd av understödstagaren även i det fall understödstagaren inom de ramar som statsunderstödsbeslutet tillåter har överfört en del av de medel som erhållits som statsunderstöd till verksamhet eller projekt som genomförs av någon annan aktör och som fyller ändamålet enligt statsunderstödsbeslutet. Understödstagaren ansvarar även själv fullt ut för svårigheter, anspråk och andra påföljder som användningen av understödsmedlen eventuellt orsakar.

Statsunderstödstagaren ska säkerställa att andra användare av statsunderstödet (överföringsmottagarna) inte är föremål för sanktioner eller beslut om att frysa tillgångar som fastställts av Europeiska Unionen, Förenta Nationerna (FN) eller myndigheterna i Finland.

Understödstagaren upprättar samarbetsavtal som är ändamålsenliga med tanke på dennas verksamhet.

Samarbetsavtalen ska tillställas utrikesministeriet före den första anhängan om utbetalning.

Ett samarbetsavtal ska innehålla åtminstone följande uppgifter:

- Samarbetets syfte och mål, fördelningen av skyldigheter samt rättigheter, behöriga representanter samt avtalets längd och uppsägning av avtalet.
- Uppgifter om att det är fråga om ett projekt som finansieras av utrikesministeriet, där användningen av medlen styrs av ett statsrådsbeslut (och av villkor, etiska regler, begränsningar, anvisningar och lagstiftning som hänför sig till det). Därför har utrikesministeriet eller en företrädare som ministeriet har utsett rätt att i enlighet med 16 § 1 mom. i statsunderstödslagen vid behov granska ekonomin och verksamheten hos den lokala överföringsmottagare som genomför verksamheten eller projektet. Utrikesministeriet kan genom ett beslut befullmäktiga en annan myndighet eller en utomstående granskare att förrätta ovannämnda granskningar. Denna aktör har rätt att omhänderta det material som är föremål för granskning, om granskningen kräver det. Materialet ska återlämnas så snart det inte längre behövs för granskningen. Den som utför granskningen har rätt att i den omfattning som granskningen kräver få tillträde till affärs- och lagerlokaler eller andra motsvarande lokaler som är i understödstagarens besittning eller användning och som används för idkandet av näring och till andra områden där omständigheterna är av betydelse för beviljandet av understödet och övervakningen av dess användning.
- Information om utrikesministeriets kanal för anmälan av missbruk, <https://vaarinkayttoilmoitus.fi>
- Förbud mot missbruk enligt punkt 2.2 som gäller överföringsmottagaren, samt skyldigheten att samarbeta med utrikesministeriet för att utreda eventuella misstankar om missbruk under avtalets giltighetstid.

- De rättigheter som understödstagaren har tryggt för sig själv på ett tillräckligt sätt, såsom rätten att avbryta utbetalningar eller rätten till återkrav.
- En försäkran av överföringsmottagaren om att denna och dennas förmånstagare inte är föremål för sanktioner eller beslut om att frysa tillgångar som fastställts av Europeiska Unionen, Förenta Nationerna (FN) eller myndigheterna i Finland.
- Understödsstagarens rätt att säga upp avtalet med omedelbar verkan om det framgår att överföringsmottagaren eller dennas förmånstagare är föremål för sanktioner eller beslut om att frysa tillgångar som fastställts av Europeiska Unionen, Förenta Nationerna (FN) eller myndigheterna i Finland.

Dessutom ska avtalet ålägga alla samarbetspartner att vidta åtminstone följande åtgärder:

- Att använda understödsmedlen i enlighet med understödsbeslutet, dessa allmänna villkor (inkl. de etiska reglerna) och finsk lagstiftning samt andra lokala lagar och internationella åtaganden som är bindande för samarbetspartnern.
- Att låta företrädare för den finländska understödstagaren granska samarbetspartnerns ekonomi och verksamhet.
- Att vid behov konkurrensutsätta upphandlingar i enlighet med lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016, upphandlingslagen), om samarbetspartnern är en sådan upphandlande enhet som avses i lagen, och att alltid fullgöra skyldigheterna enligt punkt 1.8 i dessa allmänna villkor.
- Att tillämpa ändamålsenliga riskhanteringsmekanismer.
- Att via utrikesministeriets kanal för anmälan av missbruk (<https://vaarinkayttoilmoitus.fi>) och till understödstagaren utan dröjsmål anmäla om den i sin egen verksamhet, i verksamhet knuten till en person med befogenhet att utöva ledning eller övervakning hos samarbetspartnern eller till samarbetspartnerns arbetstagare eller i en lokal representants, understödstagarens eller en underleverantörs verksamhet eller över huvud taget någonstans i sin organisation misstänker eller upptäcker någon form av missbruk eller användning som strider mot ändamålet enligt punkt 1.8., såsom missbruk av medel som erhållits i form av statsunderstöd. Även en svag misstanke om att statsunderstöd används i strid med ändamålet eller villkoren för statsunderstödet eller att det förekommer sådant missbruk som beskrivs i punkt 1.8. ska anmälas till utrikesministeriet.
- Att omedelbart vidta åtgärder för att minimera skadorna om det uppstår misstankar om missbruk enligt punkt 1.8..
- Att förbinda sig att garantera ett effektivt skydd för den som anmäler missbruk i enlighet med punkt 1.8 i dessa allmänna villkor.
- Att säkerställa en nolltoleranspolitik när det gäller verksamhet inom grå ekonomi enligt punkt 3.6 samt sexuellt ofredande, sexuella trakasserier, sexuellt utnyttjande, trakasserier och maktmissbruk enligt punkt 4.6.

Om understödstagaren av överföringsmottagaren tar emot en anmälan enligt punkt 5 ska understödstagaren omedelbart vidta åtgärder för att minimera skadorna och samtidigt informera utrikesministeriet om detta på det sätt som anges i punkt 4.1.

En anmälan fråntar inte utrikesministeriet dess rättighet eller skyldighet att med stöd av statsunderstödslagen av understödstagaren återkräva ett utbetalt statsunderstöd eller en del av det.

2.4. Begräsningar i användningstiden för statsunderstödet

Statsunderstödet får endast användas under den användningstid som specificeras i beslutet om beviljande av statsunderstöd.

Under understödets användningstid kan utrikesministeriet på basis av understödstagarens motiverad ansökan besluta att förlänga användningstiden i enlighet med punkt 2.6.

2.5. Begräsningar och skyldigheter som gäller användningen av egendom som anskaffats med statsunderstöd

Om statsunderstödet har beviljats för anskaffning eller grundlig förbättring av en byggnad eller lägenhet i en byggnad är användningstiden för den egendom som är föremål för understödet minst 15 år för det ändamål som understödet avser.

Understödstagaren ska se till att dess lokala partner för en aktuell förteckning över anläggningstillgångar som har anskaffats med hjälp av understöd för utvecklingsarbete och egeninsats samt över förändringarna i tillgångarnas värde. Utrikesministeriet kan begära att få se förteckningen. Då projektet avslutas och egendom som är av återförsäljningsvärde överläts till en samarbetspartner eller en annan aktör, ska det i syfte att säkerställa att användningsändamålet består ingås ett skriftligt avtal om detta. En kopia av det överlåtelseavtal som stödtagaren och samarbetspartnern undertecknat ska skickas till utrikesministeriet när användningstiden slutar.

2.6. Ändring av särskilda villkor som specificerats i statsunderstödsbeslutet

Enligt 4 kap. 14 § i statsunderstödslagen ska understödstagaren utan dröjsmål underrätta utrikesministeriet om en ändring som påverkar uppnåendet av ändamålet med understödet eller om någon annan ändring som inverkar på användningen av statsunderstödet.

Statsunderstödstagaren kan på förhand genom en skriftlig, motiverad ansökan ansöka om ändring hos utrikesministeriet av de särskilda villkor som specificerats i statsunderstödsbeslutet. Ändringen får inte göras förrän ändringsansökan har godkänts. Utrikesministeriet avgör från fall till fall om ministeriet ska godkänna den ändring som ansökan gäller och meddela ett ändringsbeslut.

En ändringsansökan ska lämnas in i bland annat följande situationer:

1. Om de viktigaste målen eller verksamheterna i fråga om det program, det projekt eller den övriga verksamhet som är föremål för statsunderstödet ändras.

2. Om det sker en annan än ringa ändring av den kostnadsspecifikationen som godkänts i statsunderstödsbeslutet eller i den senast godkända nivån på kostnadsslag ändras på något annat sätt än i ringa grad. En annan ändring än ringa ändring kan vara t.ex. ändringar mellan kostnadsslag i kostnadsspecifikationen, om ändringen överstiger 10 procent av de kostnadsslagnivåer som utrikesministeriet godkänt.

3. Om understödet riktas till ett nytt kostnadsslag som avviker från den ansökan som utgjort grund för understödet, oberoende av beloppet.

4. Om personer eller personalkostnader som är av avgörande betydelse för understödet ändras eller andra än avgörande personalkostnader i övrigt ändras i väsentlig grad.

5. Om statsunderstödstagarens och överföringsmottagarens/överföringsmottagarnas andelar av kostnaderna i den budget som godkänts i statsunderstödsbeslutet eller i den senast godkända nivån på kostnadsslagen förändras på något annat sätt än i ringa grad i förhållande till den budget som godkänts i understödsbeslutet. En annan ändring än ringa ändring kan vara t.ex. ändringar mellan kostnadsslag i kostnadsspecifikationen, om ändringen överstiger 10 procent av de kostnadslagnivåer som utrikesministeriet godkänt.

6. Om användningstiden för understödet förlängs, såvida det inte bestäms något annat om detta i de särskilda villkoren.

7. Om statsunderstödstagarens sammanslutningsform ändras under den pågående understödsperioden.

2.7. Andra villkor som gäller de allmänna utgångspunkterna för användningen

Närmare anvisningar av utrikesministeriet

Utrikesministeriet kan meddela närmare anvisningar om bland annat statsunderstödstagarens skyldighet att lämna uppgifter, bokföringsskyldighet, utbetalningen av statsunderstöd samt användningen av statsunderstöd och övervakningen därav.

3. VILLKOR SOM GÄLLER KOSTNADER FÖR VILKA UNDERSTÖD BEVILJAS SAMT INKOMSTER OCH FINANSIERING

3.1. Godtagbara kostnader

Statsunderstödet och den tillhörande egeninsatsen får endast användas för utgifter som orsakas av den understödda verksamheten och som är nödvändiga och skäliga med tanke på genomförandet av verksamheten, och det ska ske i enlighet med de villkor som utrikesministeriet har angett i sitt statsunderstödsbeslut.

Allmänna kostnader

Som allmänna kostnader för projektet (tidigare administrativa kostnader) kan godkännas högst 10 procent av projektets totala kostnader (inklusive allmänna kostnader) per år. Som allmänna kostnader för projektet kan beaktas de allmänna kostnader som projektet föranleder i Finland. Allmänna kostnader behöver inte specificeras. Revisionskostnader som gäller användningen av statsunderstödet ska inte inkluderas i de allmänna kostnaderna.

3.2. Icke godtagbara kostnader (exempelförteckning)

Icke-godtagbara kostnader för statsunderstödsverksamheten (och den egeninsats som har fogats till den) är till exempel:

- Representationsutgifter. Med representationsutgifter avses inte förhandlingsutgifter som är nödvändiga och skäligen för genomförandet av projektet, såsom servering under arbetsmöten i en styrgrupp. Representationsutgifter definieras i Skatteförvaltningens harmoniseringsanvisning och genom den tolkning av gränsdragningen mellan representationsutgifter och förhandlingsutgifter som görs i anvisningen (Skatteförvaltningens anvisning Representationsutgifterna vid inkomstbeskattningen av den 18 augusti 2014).
- Avskrivningar.
- Kostnader för medelsanskaffning (exklusive medelsanskaffning för att täcka den egeninsats som utrikesministeriet kräver).
- Upphandlingar där en upphandlande enhet enligt upphandlingslagen inte har följt upphandlingslagstiftningen eller andra villkor som gäller understödstagarens upphandling i statsunderstödsbeslutet eller i de allmänna villkoren.
- Kostnader för affärs- och placeringsverksamhet, låneamorteringar och räntor.
- Reserveringar som avses i bokföringslagen (1336/1997) (med undantag för reserveringar för semesterlöner).
- Kalkylmässiga poster som inte baserar sig på kostnader som redan realiserats.
- Ersättningar för uppsägning eller lönekostnader för uppsägningstid utan arbetskyldighet.
- Icke lagstadgade tilläggs pensioner, resultatpremier och bonusar.
- Rättegångskostnader eller ersättningar som utdömts av domstol samt andra avgifter av straffnatur, såsom böter, ordningsavgifter och felparkeringsavgifter.
- Beslut om återkrav och förpliktelser som ska fullgöras efter det, såsom dröjsmålsavgifter, räntekostnader, påminnelseavgifter och andra ekonomiska påföljder som baseras på lag.
- Valutaväxlingsavgifter, kursförluster samt andra finansiella kostnader.
- Kostnader och underskott som gäller andra understödsobjekt.
- Utgifter för intressebevakning.
- Utgifter som utrikesministeriet inte har godkänt, till exempel som en del av budgeten eller genom ett ändringsbeslut.

3.3. Villkor för inkomster från verksamhet eller projekt

I verksamhet eller projekt som genomförs med hjälp av statsunderstöd avses med inkomster sådana penningflöden med motprestation som genereras direkt genom de rapporterade kostnaderna för verksamheten eller projektet. Inkomsterna kan genereras från försäljning, uthyrning, bruksavgifter eller andra motprestationer som överläts.

Understödsstagaren ska till utrikesministeriet lämna en utredning över inkomster från verksamheten eller projektet (se punkt 4.3).

Understödsstagarens verksamhet som är föremål för statsunderstödet får inte generera sådana inkomster som omfattas av Europeiska unionens regler om statligt stöd utan att utrikesministeriet uttryckligen och skriftligen har godkänt detta.

3.4. Villkor för finansiering av verksamhet eller projekt som får statsunderstöd

Det stöd som beviljas av utrikesministeriet kan årligen uppgå till högst 85 procent av de totala kostnader som ministeriet har godkänt för ett projekt. För att få använda understödet ska en finländsk understödsstagare själv stå för minst 15 procent av projektets kostnader, på så sätt att

understödstagaren i sin bokföring för den finansiella insatsen avsätter minst 7,5 procent av projektets totala kostnader. Understödstagaren ska både vid ansökan om statsunderstöd och i samband med årsrapporteringen kunna bevisa att den återstående delen, högst 7,5 procent, består av frivilligarbete och/eller gåvor i form av tjänster eller varor (se punkt 3.5) av samma värde i euro.

I projekt med huvudmålet att främja rättigheterna för personer med funktionsnedsättning utgör ministeriets understöd högst 92,5 procent av projektets totala årliga kostnader, och understödstagarens finansiella egeninsats² ska i bokföringen vara minst 7,5 procent årligen.

Understödstagaren ska följa upp hur den egna finansieringsandelen av projektet ackumuleras, och eventuella problem ska utan dröjsmål rapporteras till ministeriet. Om egeninsatsen blir under rapporteringsåret mindre än den andel på 15 procent som krävs (eller 7,5 procent för projekt som främjar rättigheterna för personer med funktionsnedsättning) bestämmer denna faktiska insats projektets egeninsatsnivå, och därmed måste de godtagbara kostnaderna för projektet minskas i samma proportion så att den krävda egeninsatsandelen uppfylls.

Understödstagarens finansiella egeninsatsandel ska härröra från finländska källor eller från länder som inte omfattas av ODA-duglighet. Om egeninsatsandelen inbegriper utländsk offentlig eller privat finansiering ska understödstagaren motivera varför denna finansiering ska godkännas. Rapporteringen om projektets ekonomi ska innehålla uppgifter om finansieringsgivaren och ursprungslandet. Andra finländska statliga eller kommunala bidrag, bidrag från andra offentliga samfund eller andra offentligrättsliga bidrag till understödstagaren eller dess samarbetspartner får inte användas för att täcka egeninsatsandelen i projekt för utvecklingssamarbete. Finansiering som en lokal samarbetspartner eller understödstagaren själv samlar in i mottagarlandet får inte räknas in i egeninsatsandelen. Understödstagaren kan dock inkludera lokal finansiering i projektets lokala verksamheter.

Enligt 6 § 3 mom. i statsunderstödslagen får det statsunderstöd som beviljas inte tillsammans med andra offentliga stöd överstiga det i Europeiska unionens eller finsk lagstiftning föreskrivna maximibeloppet av statsunderstöd eller annat offentligt stöd.

Om statsunderstödstagaren eller överföringsmottagaren får annan finansiering för samma projekt som genomförs med statsunderstöd, ska utrikesministeriet omedelbart underrättas om detta.

3.5. Villkor för resurser som är kostnadsfria för mottagaren

Med en resurs som är kostnadsfri avses en resurs som statsunderstödstagaren har fått, som riktas till den verksamhet eller det projekt som finansieras med statsunderstöd och som understödstagaren inte behöver betala för. En kostnadsfri resurs kan till exempel vara talkoarbete eller frivilligarbete som en utomstående aktör riktar till finansieringstagarens verksamhet eller projekt. Det kan också vara fråga om att finansieringstagaren har fått rätt att använda anordningar eller lokaler kostnadsfritt.

Vid rapporteringen kan som frivilligarbete inom ramen för projektet godkännas arbete som utförs inom projektet av en representant som understödstagaren har skickat från Finland, projektarbete som utförs i

² Sök understöd tjänsten använder termen självriskandel

Finland samt gåvor i form av tjänster eller varor som erhållits från ett land som inte omfattas av ODA-duglighet.

När värdet på frivilligarbetet fastställs är utgångspunkten en rimlig bruttolön som skulle betalas för motsvarande arbete i det land där frivilligarbetet utförs. Värdet på gåvor i form av tjänster eller varor beräknas enligt deras gängse värde. Gängse värde är det pris som skulle betalas för tjänsten eller varan då den säljs till normalt marknadspris. Bedömningsgrunden ska dokumenteras och presenteras i projektets ekonomirapport. Om det är fråga om en gåva eller särskild nytthet av särskilt stort värde ska experthjälp anlitas vid bedömningen av värdet. Expertens bedömning ska finnas tillgänglig vid behov.

Om kostnadsfria resurser som riktas till verksamheten eller projektet har beaktats i statsunderstödsbeslutet ska understödstagaren i samband med utredningen om användningen av statsunderstödet rapportera om hur de kostnadsfria resurserna har realiserats (se punkt 4.3 Skyldighet att utreda användningen av statsunderstöd) t.ex. om projektet utöver projektets ekonomiska egeninsatsandel omfattar frivilligarbete som anmälts i ansökan och godkänts i beslutet, ska arbetstidsuppföljningen kunna rapporteras och kontrolleras också i fråga om frivilligarbete (se punkt 2.1 om uppföljning av arbetstiden).

Om kostnadsfria resurser har beaktats i statsunderstödsbeslutet och det ser ut som om de kostnadsfria resurser som ingår i verksamheten eller projektet inte kommer att realiseras i enlighet med statsunderstödsbeslutet, ska understödstagaren omedelbart informera statsbidragsmyndigheten om ändringen (se punkt 4.1 Statsunderstödsstagarens informations- och anmälningsskyldighet).

Om andelen av den avgiftsfria resursen under rapporteringsåret understiger den nivå som angetts i ansökan och godkänts i beslutet, ska statsunderstödsstagaren ersätta den bristande delen genom att höja den finansiella egeninsatsen så att den egeninsats på 15 procent som krävs uppfylls årligen i enlighet med användningen av statsunderstödet.

4 STATSUNDERSTÖDSTAGARENS SÄRSKILDA SKYLDIGHETER

4.1. Statsunderstödsstagarens uppgifts- och anmälningsskyldighet

I 14 § i statsunderstödslagen föreskrivs det om statsunderstödsstagarens skyldighet att lämna uppgifter och anmäla ändringar. Skyldigheterna är viktiga till exempel med tanke på övervakningen av användningen av statsunderstödet.

Statsunderstödsstagaren ska lämna statsbidragsmyndigheten riktiga och tillräckliga uppgifter för övervakningen av att villkoren i statsunderstödsbeslutet iakttas (14 § 1 mom. i statsunderstödslagen).

Statsunderstödsstagaren ska utan dröjsmål underrätta statsbidragsmyndigheten om en ändring som påverkar uppnåendet av ändamålet med statsunderstödet eller om någon annan ändring som inverkar på användningen av statsunderstödet (14 § 2 mom. i statsunderstödslagen).

Anmälningsskyldigheten gäller bland annat alla situationer som omnämns i punkt 2.6 i dessa villkor, om vilka det dessutom ska lämnas in en ändringsansökan till utrikesministeriet.

Dessutom ska statsunderstödstagaren utan dröjsmål göra en anmälan åtminstone i följande situationer:

1. Om det i den verksamhet som är föremål för statsunderstödet framkommer sådant missbruk som avses i 2.2 i dessa villkor eller misstanke om sådant missbruk. Att inte anmäla missbruk kan eventuellt vara en handling som är straffbar enligt Finlands strafflag (39/1889). Observera att även enbart misstanke omedelbart ska anmälas till utrikesministeriet. En anmälan fråntar inte utrikesministeriet dess rättighet eller skyldighet att med stöd av statsunderstödslagen kräva att understödstagaren betalar tillbaka ett utbetalt statsunderstöd eller en del av det.
2. Om kontaktpersonerna för understödstagaren ändras. Understödstagaren ska se till att den som beviljat understöd underrättas om ändringar som gäller understödstagarens kontaktpersoner.
3. Om beloppet av annan privat eller offentlig finansiering som statsunderstödstagaren får för projektet, som genomförs med statsunderstödet, ökar.
4. Om den verksamhet som är föremål för statsunderstödet avbryts.
5. Om det sker en väsentlig förändring i statsunderstödstagarens eller överföringsmottagarens ekonomiska situation.

Utöver de ovan nämnda anmälningar som ska göras utan dröjsmål ska statsunderstödstagaren med en årsrapport utreda andra betydande ändringar, t.ex. ändringar på mindre än 10% i den godkända budgeten.

4.2. Skyldighet att återbetala statsunderstöd

I 20 § i statsunderstödslagen föreskrivs det om återbetalning av statsunderstöd. Enligt 20 § 1 mom. ska understödstagaren utan dröjsmål betala tillbaka ett understöd eller en del av det som denne fått på felaktiga grunder, till för stort belopp eller annars uppenbart utan grund.

Understödstagaren ska också betala tillbaka statsunderstödet eller en del av det, om det inte kan användas på det sätt som förutsätts i understödsbeslutet.

Om det belopp som ska återbetalas är högst 100 euro behöver det inte betalas tillbaka.

Understödstagaren ska på det belopp som återbetalas betala en årlig ränta enligt 3 § 2 mom. i räntelagen (633/1982) ökad med tre procentenheter. Om det belopp som ska återbetalas inte betalas senast på den förfalldag som satts ut av statsbidragsmyndigheten, ska på beloppet enligt 25 § i statsunderstödslagen betalas en årlig dröjsmålsränta enligt den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen.

Utrikesministeriet kan besluta att en del av det belopp som ska återbetalas och av räntan eller dröjsmålsräntan på det inte ska drivas in, om återbetalning till fullt belopp vore oskäligt. Utrikesministeriet kan av särskilt vägande skäl besluta att utgifterna och räntorna i fråga inte ska indrivas till någon del.

När ett beslut om jämkning fattas tar man i beaktande om återbetalning till fullt belopp vore oskäligt med hänsyn till understödstagarens ekonomiska ställning och omständigheter eller beskaffenheten hos

den egendom som förvärvats med understödet eller med hänsyn till det förfarande eller den förändring i omständigheterna som ligger till grund för återbetalningen.

Utgångspunkten vid jämkning är att betalningsskyldigheten är oskäligt sträng eller orättvis under de specifika omständigheter som råder. Betalningsskyldigheten underlättas endast delvis och till den del den är oskälig. Eftersom jämkning i sak innebär att utrikesministeriet med stöd av sin prövningsrätt gör ett undantag från skyldigheterna enligt statsunderstödslagen, är tröskeln för att helt och hållet upphäva betalningsskyldigheterna mycket hög.

Understödstagarens ansökan om jämkning av en återbetalning får formuleras fritt, men den måste vara i skriftlig form.

Återkrav av statsunderstöd behandlas i punkt 5.

4.3. Skyldighet att utreda användningen av statsunderstöd

Statsunderstödstagaren ska lämna en utredning om användningen av statsunderstödet. Understödstagaren är också skyldig att rapportera om användningen av understödet i enlighet med statsunderstödsbeslutet och de närmare anvisningar som meddelats av den som beviljat statsunderstöd.

Statsunderstödstagaren ska även utreda användningen till den del understödet har använts av en överföringsmottagare eller någon annan aktör. Detta innebär att utrikesministeriet till exempel kan kräva utredningar och utföra granskningar samt återkräva ett felaktigt använt statsunderstöd av understödstagaren även i det fall understödstagaren inom de ramar som statsunderstödsbeslutet tillåter har överfört en del av de medel som erhållits som statsunderstöd till verksamhet eller projekt som genomförs av någon annan aktör och som fyller ändamålet enligt statsunderstödsbeslutet.

Årsrapportering

Utrednings- och rapporteringsskyldigheten innebär i praktiken att innehållet i verksamheten eller projektet, projektets fortskridande, de uppnådda resultaten och de uppkomna kostnaderna ska utredas och rapporteras.

Statsunderstödstagaren ska göra en utredning om hur understödet har använts (årsrapportering). Årsrapporten ska lämnas senast före utgången av april följande år för varje kalenderår för vilket stöd har beviljats och/eller använts. Årsrapporteringen inbegriper en rapport om ekonomin och resultatet i enlighet med utrikesministeriets närmare anvisningar. I årsrapporten ska understödstagaren granska sin verksamhet utifrån resultaten och deras hållbarhet och samtidigt analysera hur de anknyter till uppnåendet av de fastställda resultatmålen. Uppnåendet av målen och resultaten beskrivs med hjälp av utvalda mätare. Årsrapporten ska också behandla de risker som är kopplade med projektet och genomförandet av det. Dessutom beskrivs genomförandet av riskhanteringen i samband med årsrapporten. Till årsrapport fogas en uppdaterad riskmatris.

Utöver årsrapporten ska understödstagaren årligen till den som beviljat understödet lämna in den senast godkända verksamhetsberättelsen för understödstagarens hela organisation, bokslutet (resultaträkning, balansräkning, eventuell finansieringsanalys och noter) som undertecknats av styrelsen och revisionsberättelsen eller verksamhetsgranskningsberättelsen samt verksamhetsplanen

och budgeten för innevarande år. Om det har gjorts ändringar i stadgarna för den organisation som får understöd ska de uppdaterade stadgarna lämnas till ministeriet i samband med årsrapporten. Dessutom ska understödstagaren senast den 31 januari varje år som understödet används se till att de statistiska uppgifter som gäller den verksamhet som finansieras (inklusive de uppgifter som OECD DAC kräver) är uppdaterade.

När det gäller projektets kostnader ansvarar understödstagaren för att både den egna och samarbetspartnerns bokföring granskas i enlighet med internationella revisionsstandarder och ministeriets granskningsanvisningar som gäller utvecklings-samarbetsprojekt. De revisorer som understödstagaren har utsett ska granska både bokföringen och de ekonomiska rapporterna. Av revisorerna ska en vara en CGR-, OFGR- eller GR-revisor. I mållandet ska lokal lagstiftning iakttas i projektets ekonomiska administration. Om bokföringen av lokala utgifter sker i samarbetslandet som en del av samarbetspartnerns bokföring, ska dessa utgifter granskas i landet i fråga. Vid granskningen av de lokala utgifterna ska en auktoriserad revisor som känner till samarbetslandets lagstiftning anlitas.

När projektets revision i sin helhet utförs i Finland ska alla verifikationer sparas här, och om verifikationerna har utställts på ett annat språk än svenska, finska eller engelska ska de åtföljas av en precisering på något av dessa språk.

Utrikesministeriet kan också begära att understödstagaren lämnar in andra utredningar som ministeriet anser vara nödvändiga.

Fördröjd och försummad rapportering

Om rapporteringen fördröjs eller försummas kan det leda till att utbetalningarna avbryts och återkrävs och till att eventuellt ytterligare understöd avslås.

4.4. Utvärdering av effekterna av understödd verksamhet eller ett understött projekt

Statsunderstödsstagaren ska inkludera en uppföljnings-, utvärderings- och inlärningsplan i sin verksamhet, inklusive årsrapporteringen, i enlighet med utrikesministeriets närmare anvisningar.

Statsunderstödsstagaren ska delta i produktionen och inlämnandet av uppgifter om vilka effekter statsunderstöd har. Understödsstagaren ska se till att dess uppföljningssystem producerar information om alla resultat som är kopplade till målen för hållbar utveckling och till Finlands utvecklingspolitik, i enlighet med närmare anvisningar. Denna information ska vara tillgänglig i enlighet med de närmare anvisningar som utrikesministeriet har meddelat.

4.5. Användning av resultaten

Understödsstagaren ska se till att de immateriella rättigheterna till de resultat som uppnås inom den verksamhet eller det projekt som understöds hör till understödstagaren eller användaren av statsunderstödet enligt lag eller ett separat avtal.

Resultaten av den verksamhet som är föremål för understödet ska vara offentliga och allmänt tillgängliga samt kunna användas för allmännyttiga ändamål. Detta innebär att bland annat fotografier

och läromedel ska kunna utnyttjas på bred front. Understödstagaren ska offentliggöra verksamhetens resultat i den form som närmare bestäms av utrikesministeriet.

Understödstagaren ska informera den lokala och finländska allmänheten om den verksamhet som är föremål för statsunderstödet. Information om verksamheten avser alla de olika kommunikationssätt som understödstagaren använder för att informera den lokala och finländska allmänheten om projektet för utvecklingssamarbete. Understödstagaren ska se till att det på dess egen webbplats och i dess eventuella andra kommunikationskanaler finns aktuell information om projektet för utvecklingssamarbete. Kommunikation med vilken understödstagaren presenterar sig själv kan inte finansieras med statsunderstödet.

4.6. Andra villkor som gäller understödstagarens särskilda skyldigheter

Verksamhet med miljöansvar och socialt ansvar

Det förutsätts att understödstagaren i sin verksamhet beaktar miljöansvar och socialt ansvar. Detta innebär i synnerhet att understödstagaren ska beakta riskerna med och konsekvenserna av det projekt som beviljats statsunderstöd samt förebygga och minimera eventuella negativa konsekvenser för miljön, samhället och de mänskliga rättigheterna. I de löne- och frivilligrelationer som ingår i verksamheten ska den lokala lagstiftningen följas och anständiga förhållanden och krav i arbetet säkerställas.

Spridning av en idé, religion eller politisk ståndpunkt är inte tillåten med medel för utvecklingssamarbete.

Understödstagaren och i tillämpliga delar överföringsmottagaren förbinder sig att fullgöra åtminstone följande särskilda skyldigheter för mottagaren när de använder understödet:

Iakttagande av lagstiftning och standarder

Understödstagaren ska i projektet och verksamheten utöver finsk lagstiftning även iaktta internationellt godkända standarder för miljöansvar och socialt ansvar, lokal lagstiftning samt internationella åtaganden som gäller projektet. Sådana är till exempel skyldigheter i anslutning till arbetsvillkor och arbetsförhållanden, i vilka internationella standarder som gäller arbetstagarnas rättigheter och arbetarskyddet (ILO) ska iakttas samt den lokala lagstiftningen om arbete och arbetskraft beaktas. I fråga om parterna ska det dessutom säkerställas att också de agerar i enlighet med bestämmelserna om organisationsform i respektive verksamhetsland. Till exempel ska företagsparterna utöver den lagstiftning som gäller företag, de principer för skatteansvar och de internationella standarder som fastställts för Finlands utvecklingssamarbetsfinansiering också förutsätta principer för god förvaltning, skatteansvar, öppenhet och bekämpning av korruption.

Digitala tjänsters tillgänglighet

När understödstagaren använder understödet ska denna kontrollera om den omfattas av tillämpningsområdet för lagen om tillhandahållande av digitala tjänster (306/2019, lagen om digitala tjänster).

Enligt 1 § i lagen om digitala tjänster är syftet med lagen att främja tillgången till digitala tjänster, tjänsternas kvalitet och informationssäkerhet samt innehållets tillgänglighet och att på så sätt förbättra vars och ens möjligheter att använda digitala tjänster på lika villkor.

Lagen om digitala tjänster tillämpas bland annat på de offentligrättsliga inrättningar som definieras i 2 § i lagen. Vidare tillämpas lagen om digitala tjänster enligt lagens 3 § 1 mom. 3 punkten på företags, stiftelsers, föreningars och andra sammanslutningars digitala tjänster i fråga om vilka en myndighet som avses i den lagen deltar i finansieringen av utvecklingen eller användningen med minst hälften av utvecklingskostnaderna eller de årliga underhållskostnaderna. Med myndighet avses i lagen till exempel statliga myndigheter och andra aktörer till den del de sköter offentliga förvaltningsuppgifter. Lagen om digitala tjänster innehåller bestämmelser om bland annat tillgänglighetskraven i fråga om digitala tjänster. Utöver understödstagarens egentliga webbplats omfattar lagen även eventuella webbplatser som gäller olika teman eller kampanjer och som finns på andra adresser.

Understödsdagaren är skyldig att uppfylla kraven i lagen om digitala tjänster då den erbjuder digitala tjänster som omfattas av detta statsunderstöd.

Miljö- och klimatskydd

Understödsdagaren och överföringsmottagaren ska i sin verksamhet sträva efter att stävja klimatförändringen, främja en anpassning till den, skydda miljön och trygga den biologiska mångfalden. Understödsdagaren ska följa riktlinjerna för utvecklingspolitikens övergripande mål i hänsyn till klimatförändring och biologisk mångfald.

Understödsdagaren och överföringsmottagaren ska ha metoder för att bedöma klimat- och miljökonsekvenserna och för att minimera skadliga konsekvenser i all sin verksamhet, inklusive eventuella konsekvenser som orsakas av leveranskedjan.

Understödsdagaren eller överföringsmottagaren ska följa upp och bedöma de konsekvenser som dess verksamhet får för miljön och klimatet och kontinuerligt sträva efter att förbättra miljövänligheten i verksamheten, att minska materialanvändningen och avfallsproduktionen och samt att ställa krav som gäller miljövänlighet och en minskning av koldioxidavtrycket på sina verksamheter.

Nolltolerans mot sexuellt utnyttjande, sexuella trakasserier, diskriminering och maktmissbruk

Understödsdagaren och överföringsmottagaren ska föra en nolltoleranspolitik när det gäller sexuellt ofredande, sexuellt utnyttjande, sexuella trakasserier, trakasserier, diskriminering och maktmissbruk. Detta innebär att understödsdagaren och överföringsmottagaren inte i sin verksamhet godkänner att det bland deras arbetstagare eller samarbetspartner förekommer någon form av sexuellt ofredande, sexuellt utnyttjande, sexuella trakasserier, trakasserier, diskriminering eller maktmissbruk och att de inte får ignorera, dölja eller missköta sådana händelser som de får kännedom om.

Denna nolltoleranspolitik gäller även understödsdagarens och överföringsmottagarens alla egna samarbetspartner, till exempel tjänsteleverantören vid upphandlingar. Om understödsdagaren eller överföringsmottagaren upptäcker eller misstänker att denna nolltoleranspolitik inte har tillämpats ska

utrikesministeriet omedelbart informeras om detta på det sätt som anges i punkt 1.8. Understödstagaren ska även vidta lämpliga åtgärder vid misstanke om missförhållanden.

En anmälan om misstanke om missbruk kan även lämnas in till utrikesministeriet av samarbetspartner och utomstående personer via den elektroniska rapporteringskanal som upprättats för detta ändamål, varvid också anonym rapportering är möjlig.

Det finns även bestämmelser om sexuellt utnyttjande, sexuellt ofredande och sexuella trakasserier samt trakasserier i 20 kap. i strafflagen (39/1889), i 7 § i lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män, den så kallade jämställdhetslagen (609/1986) och i 14 § i diskrimineringslagen (1325/2014).

Med sexuellt utnyttjande avses bland annat kränkning av den fysiska integriteten av sexuell natur, antingen med våld eller med hjälp av ojämlika eller tvingande omständigheter, eller hot om sådan kränkning. Exempel på sexuellt utnyttjade är försök till våldtäkt, att tvinga en annan person till oralsex eller beröring samt våldtäkt.

Med sexuella trakasserier avses bland annat någon form av icke önskvärt verbalt, ickeverbalt eller fysiskt beteende av sexuell natur som syftar till eller som leder till en kränkning av en persons psykiska eller fysiska integritet, särskilt när detta sker genom att skapa en hotfull, fientlig, förnedrande, förödmjukande eller tryckande stämning. Exempel på sexuellt ofredande är sexuellt insinuerande gester och annan sexuellt färgad ordlös kommunikation, kommentarer med sexuell underton om en person eller en persons kropp, beteende, sexliv eller könsidentitet, pornografiskt material eller brev, e-postmeddelanden, textmeddelanden eller telefonsamtal med sexuell underton.

Med trakasserier avses bland annat ett beteende som syftar till eller som leder till att en persons människovärde kränks, om det kränkande beteendet har samband med personens ålder, ursprung, nationalitet, språk, religion, övertygelse, åsikt, politisk verksamhet, fackföreningsverksamhet, familjeförhållanden, hälsotillstånd, funktionsnedsättning, sexuella läggning eller någon annan omständighet som gäller den enskilde som person, och beteendet utifrån den grunden skapar en stämning som gör att personen förnedras eller förödmjukas eller som är hotfull, fientlig eller aggressiv gentemot honom eller henne.

Med maktmissbruk avses bland annat osaklig användning av inflytande, annan makt eller auktoritet gentemot en annan person. Detta är särskilt allvarligt när en person använder sitt inflytande, annan makt eller sin auktoritet för att påverka en annan persons karriär eller arbetsvillkor på ett osakligt sätt. Detta inbegriper bland annat utnämningen av en person till ett särskilt uppdrag, fördelningen av arbetsuppgifter, förnyelsen av ett avtal, utvärderingen av en prestation eller befordran. Det kan också vara fråga om maktmissbruk om någon uppför sig på ett sätt som skapar ett fientligt eller kränkande arbetsklimat. Detta inbegriper bland annat ett agerande som skapar en skrämmande eller hotfull stämning, utpressning eller tvång. Diskriminering och trakasserier (inbegripet sexuella trakasserier) är särskilt allvarliga förseelser när de är kopplade till maktmissbruk.

I fråga om förebyggandet av sexuellt utnyttjande och sexuella trakasserier samt diskriminering och maktmissbruk samt anknyttande åtgärder av understödstagaren och av överföringsmottagaren/överföringskvällen förutsätts det att de:

- förstår policydokumentet, principerna och standarderna för åtgärder mot sexuellt utnyttjande, övergrepp och trakasserier (PSEAH)

- inför mekanismer för förebyggande av SEAH
- inför ett riskhanteringsförfarande som omfattar SEAH
- inför en mekanism/ett förfarande för att anmäla och följa upp SEAH
- vidtar rimliga åtgärder för att den befolkning som bistås får kännedom om anmälningsmekanismerna. Alla anmälningar ska hanteras av annan personal än de som förvaltar programmen och är i kontakt med samhällena.
- Alla anmälningar om SEAH ska anmälas till utrikesministeriet

Respekt för de mänskliga rättigheterna

Understödstagaren och överföringsmottagaren ska respektera de mänskliga rättigheterna i sin verksamhet och sina upphandlingar i enlighet med utrikesministeriets anvisningar om ett rättighetsperspektiv. Understödstagaren och överföringsmottagaren ska också beakta internationella åtaganden för de mänskliga rättigheterna. Understödstagaren och överföringsmottagaren ska säkerställa att de varken direkt eller indirekt bidrar till att det uppstår negativa konsekvenser för de mänskliga rättigheterna. Negativa konsekvenser för de mänskliga rättigheterna innebär att en individ eller sammanslutning fräntas möjligheten att åtnjuta sina mänskliga rättigheter eller att denna möjlighet försämras. Understödstagaren och överföringsmottagaren ska även kräva att eventuella andra samarbetspartner respekterar de mänskliga rättigheterna.

Understödstagaren och överföringsmottagaren ska ha metoder för att upptäcka och ingripa i negativa konsekvenser för de mänskliga rättigheterna i all sin verksamhet, inklusive upphandlingar och annan verksamhet med eventuella samarbetspartner.

Dessa metoder kan till exempel omfatta en utvärdering av de mänskliga rättigheterna i enlighet med utrikesministeriets anvisningar om ett rättighetsperspektiv. Alla understödstagare och överföringsmottagare ska dessutom säkerställa trygga kanaler för anmälan av missbruk enligt punkt 1.8 samt tillräckliga åtgärder mot korruption.

Förbud mot diskriminering

Diskriminering på grund av ras, hudfärg, kön, civilstånd, graviditet, religion, socialt eller etniskt ursprung, nationalitet, fysiska egenskaper, ålder, politiska åsikter, facklig organisering och sexuell läggning samt all annan diskriminering är förbjuden.

Med diskriminering avses all form av särbehandling, såsom åtskillnad, uteslutning eller företräde, som inte baserar sig på arbetsuppgiftens krav eller natur, utan tyder på ojämlikt bemötande på grund av attityder.

Understödstagaren och överföringsmottagaren ska främja acceptans av olikheter och lika möjligheter för arbetstagarna. Diskriminerade grupper ska vid behov stödjas genom positiv särbehandling.

Det är förbjudet att ofreda och trakassera arbetstagare. Med ofredande och trakasserier som riktas mot arbetstagare avses omänsklig behandling av arbetstagare, inklusive sådana sexuella trakasserier och sådant sexuellt utnyttjande som beskrivs ovan, fysiska straff, tvång och trakasserier av psykisk eller fysisk natur samt hot om sådan behandling.

Likabehandling och jämställdhet

Understödstagaren och överföringsmottagaren ska i sin verksamhet främja jämställdhet och likabehandling. Understödstagaren ska fullgöra de arbetsgivarskyldigheter som föreskrivs i jämställdhetslagen (609/1986) och i diskrimineringslagen (1325/2014).

Understödstagaren och överföringsmottagaren ska följa riktlinjerna för utvecklingspolitikens övergripande mål, i enlighet med internationella människorättsstandarder som gäller jämställdhet och likabehandling samt utrikesministeriets närmare anvisningar om likabehandling och jämställdhet.

Förbud mot barnarbete

Det är förbjudet att låta barn utföra arbete (barnarbete), fränsett de undantag som motiveras i ILO:s konvention nr 138. Ett barn får inte utföra arbete som kan hindra dess utbildning eller äventyra dess hälsa och utveckling.

Med barn avses här en person som

- är under 15 år eller under den minimiålder som krävs enligt nationell lagstiftning, om den är högre än 15 år; och

- är under den ålder då den nationella läroplikten upphör.

Barn under 18 år får endast utföra arbetsuppgifter som på grund av deras natur eller förhållanden inte är skadliga för barnets hälsa, säkerhet och moral. Barn under 18 år får inte utföra natt- eller övertidsarbete.

Om barnarbete upptäcks ska understödstagaren eller överföringsmottagaren ingripa i situationen och säkerställa att barnets intresse tillgodoses i samarbete med arbetsgivaren, barnet och barnets familj samt vid behov även andra instanser.

Förbud mot tvångsarbete

Tvångsarbete är förbjudet. Med tvångsarbete avses alla slags arbetsuppgifter eller tjänster som med hot om straff krävs av en person och som personen inte frivilligt har erbjudit sig att utföra.

Utöver tvångsarbete är även slavarbete, arbete som krävs som återbetalning av skulder och icke-frivilligt arbete som fångar tvingas att utföra förbjudet. Alla anställningsförhållanden ska vara frivilliga och arbetstagaren ska alltid ha rätt att avsluta arbetsavtalet med skälig uppsägningstid.

Ett skriftligt arbetsavtal ska ingås med arbetstagaren på ett språk som arbetstagaren förstår.

Arbetsgivarna och arbetsförmedlingsagenterna får inte inneha eller i övrigt gömma, beslagta eller förstöra handlingar som anger arbetstagarens identitet och uppehållsrätt, såsom identitetsbevis, pass eller arbetstillstånd, eller hindra arbetstagaren från att få tillgång till dessa handlingar. Om skyldigheter enligt den nationella lagstiftningen förutsätter ett tillfälligt besittningstagande av handlingar ska dessa så fort det är möjligt utan dröjsmål lämnas tillbaka till arbetstagaren.

Arbetstagarna får inte avkrävas rekryteringsarvoden eller avgifter som hänför sig till rekryteringen. Om sådana avgifter upptäcks ska de återbetalas till arbetstagarna. Arbetsgivaren ska säkerställa att arbetstagarna inte heller har varit tvungna att betala rekryteringsarvoden eller avgifter som hänför sig till rekryteringen till arbetsförmedlingsagenter eller andra instanser.

Organisationsfrihet

Arbetsgivaren ska respektera arbetstagarnas rätt och frihet att organisera sig fackligt och att föra kollektiva förhandlingar. Med detta avses olika formella och informella samarbetsformer, vars syfte är att stödja och tillsammans försvara arbetstagarens intressen på arbetsplatsen och i arbetsgemenskapen. Arbetsgivaren ska informera arbetstagarna om denna rättighet. I stater där organisationsfriheten inte har erkänts fullt ut ska arbetsgivaren införa och stödja förfaranden vars syfte är att möjliggöra möten och förhandlingar om frågor som gäller löner och arbetsförhållanden mellan arbetstagarna eller deras representanter som de fritt har valt och ledningen på arbetsplatsen, utan rädsla för negativa konsekvenser.

5. ÖVERVAKNING AV ANVÄNDNINGEN AV STATSUNDERSTÖD, AVBRYTANDE AV UTBETALNINGEN OCH ÅTERKRAV

5.1. Uppföljnings- och övervakningspraxis

Produktionen av uppföljnings- och övervakningsuppgifter baseras på sådana uppgifter enligt punkt 4.3 som understödstagaren producerar samt på annan praxis som den som beviljat statsunderstöd har gett anvisningar om. Därtill har den som beviljat statsunderstöd rätt att få och inhämta uppgifter om användningen och uppföljningen av statsunderstödet samt andra uppgifter och att vid behov utföra granskningar.

Om utrikesministeriets villkor och anvisningar som gäller rapporteringen om och användningen av understödet inte har följts, kan ministeriet ange en tidsfrist då villkoren ska vara uppfyllda, avbryta utbetalningen av stödet eller besluta att understöd som redan har betalats ut ska återkrävas.

Understödstagaren är skyldig att bistå den som beviljat statsunderstöd vid uppföljning och övervakning som riktas mot överföringsmottagaren, till exempel vid uppföljning eller annan kontroll i mottagarländerna.

Den som beviljat statsunderstöd kan som stöd för uppföljningen och övervakningen ingå i en eventuell styrgrupp för den verksamhet som är föremål för statsunderstödet, men den kan inte ha beslutanderätt eller en styrande roll i styrgruppen.

5.2. Granskningsrätt

I 16 § i statsunderstödslagen föreskrivs det om statsbidragsmyndighetens granskningsrätt. Utrikesministeriet har rätt att i samband med utbetalningen av statsunderstöd och övervakningen av dess användning utföra nödvändiga granskningar som gäller statsunderstödstagarens ekonomi och verksamhet.

Om statsunderstödet har beviljats på det sätt som föreskrivs i 7 § 3 mom. för att användas för ett projekt eller en verksamhet som genomförs av någon annan än understödstagaren och som fyller ändamålet enligt statsunderstödsbeslutet, har utrikesministeriet även rätt att vid behov granska överföringsmottagarens ekonomi och verksamhet enligt understödsbeslutet. Understödsstagaren ska i de avtal som denna ingår med överföringsmottagarna inkludera tillräckligt omfattande klausuler om granskningsrätten, i enlighet med de närmare skyldigheterna i punkt 2.3. Understödsstagaren är skyldig att bistå den som beviljat statsunderstöd även vid andra övervakningsåtgärder som riktas mot överföringsmottagaren.

Utrikesministeriet kan genom ett beslut befullmäktiga en annan myndighet eller en utomstående granskare att förrätta ovannämnda granskningar. En utomstående expert kan på statsbidragsmyndighetens begäran bistå vid granskningen. Om granskningsrätten för Statens revisionsverk och riksdagens revisionsutskott föreskrivs det särskilt.

I 17 § i statsunderstödslagen föreskrivs det om utförande av granskning (se även 5.3.).

5.3. Statsunderstödsstagarens skyldighet att bistå vid granskning

Enligt 17 § 1 mom. i statsunderstödslagen ska understödstagaren och överföringsmottagaren utan ersättning ge den myndighet eller någon annan aktör som utför granskningen alla de uppgifter och utredningar, handlingar, upptagningar och annat material som behövs för granskningen samt även i övrigt bistå vid granskningen. Den myndighet eller någon annan aktör som utför granskningen har rätt att omhänderta det material som är föremål för granskning, om granskningen kräver det. Materialet ska återlämnas så snart det inte längre behövs för granskningen.

Den myndighet eller någon annan aktör som utför granskningen har rätt att i den omfattning som granskningen kräver få tillträde till affärs- och lagerlokaler eller andra motsvarande lokaler som är i statsunderstödsstagarens besittning eller användning och som används för idkandet av näring och till andra områden där omständigheterna är av betydelse för beviljandet av statsunderstöd och övervakningen av dess användning.

Understödsstagaren är skyldig att bistå den som beviljat statsunderstöd även vid övervakning som riktas mot överföringsmottagaren.

5.4. Avbrytande av utbetalning av statsunderstöd

I 19 § i statsunderstödslagen föreskrivs det om avbrytande av utbetalning. Statsbidragsmyndigheten kan besluta att utbetalningen av statsunderstöd avbryts medan ett ärende utreds, om 1) det finns grundad anledning att misstänka att statsunderstödsstagaren inte förfar på det sätt som avses i 12 § 4 mom. eller 13 eller 14 § i statsunderstödslagen, 2) de grunder på vilka statsunderstödet har beviljats har förändrats väsentligt, eller 3) avbrytande förutsätts i Europeiska gemenskapens lagstiftning. Avbrytandet av utbetalningen gäller den del av utbetalningen som är föremål för utredningen.

Utbetalningen av statsunderstödet kan därmed tillfälligt avbrytas bland annat när det finns grundad anledning att misstänka att de uppgifter som lämnats för utbetalningen inte är korrekta eller tillräckliga eller när en ändring som påverkar användningen av statsunderstödet, till exempel en förändring i mottagarens ekonomiska situation, inte har anmälts. Ett beslut om att avbryta utbetalningen kan också

fattas när grunderna för beviljandet av statsunderstödet väsentligt har förändrats. Detta kan betyda att det har skett väsentliga förändringar i grunderna för beviljandet eller användningen av statsunderstödet och det behöver utredas hur förändringarna påverkar möjligheterna att använda statsunderstödet på det sätt som avses i lag, i budgeten och i statsunderstödsbeslutet.

Avbrytande av utbetalningen är en tillfällig säkerhetsåtgärd som vidtas för att avbryta utbetalningen av ett beviljat statsunderstöd under den tid ärendet utreds närmare. När utredningen är klar beslutar statsbidragsmyndigheten om utbetalningen ska fortsätta eller om utbetalningen av statsunderstödet ska avslutas och understödet återkrävas. Enligt 34 § i statsunderstödslagen har statsunderstödstagaren rätt att begära omprövning av ett beslut om avbrytande av utbetalning, men myndigheten får avbryta utbetalningen medan behandlingen av begäran om omprövning pågår.

5.5. Återkrav av statsunderstöd och räntor

I 21 och 22 § i statsunderstödslagen föreskrivs det om återkrav av statsunderstöd. I 23 § föreskrivs det om återkrav av eventuella investeringsunderstöd.

I punkt 4.2 behandlas återbetalning av statsunderstöd på understödstagarens initiativ.

Skyldighet att återkräva statsunderstöd

Enligt 21 § i statsunderstödslagen ska utrikesministeriet genom ett beslut bestämma att utbetalningen av statsunderstöd ska upphöra samt att statsunderstöd som redan betalats ut ska återkrävas, om statsunderstödstagaren

- 1) underlåtit att återbetala ett sådant statsunderstöd eller en del av det som enligt 20 § ska betalas tillbaka,
- 2) använt statsunderstödet för ett väsentligen annat ändamål än vad det har beviljats för,
- 3) lämnat utrikesministeriet felaktiga eller vilseledande uppgifter om någon omständighet som har varit ägnad att väsentligt inverka på erhållandet av statsunderstödet, dess belopp eller villkor, eller hemlighållit en sådan omständighet, eller
- 4) i övrigt på ett med punkterna 1–3 jämförbart sätt väsentligen brutit mot bestämmelserna om användning av statsunderstöd eller villkoren i statsunderstödsbeslutet.

Återkrav enligt prövning av statsunderstöd

Enligt 22 § i statsunderstödslagen kan utrikesministeriet genom ett beslut bestämma att utbetalningen av statsunderstödet ska upphöra samt att ett redan utbetalt statsunderstöd eller en del av det ska återkrävas, om

- 1) statsunderstödstagaren har förfarit i strid med 12 § 4 mom. eller 13 eller 14 § i statsunderstödslagen,
- 2) statsunderstödstagaren har vägrat att ge material enligt 17 § 1 mom. i statsunderstödslagen eller att bistå vid granskningen på det sätt som avses i nämnda moment,

- 3) statsunderstödsstagaren har upphört med den verksamhet som varit föremål för statsunderstödet eller inskränkt den väsentligt eller överlåtit den till någon annan,
- 4) statsunderstödsstagaren i strid med 13 § i statsunderstödslagen till någon annan har överlåtit ägande- eller besittningsrätten till egendom som förvärvats med statsunderstödet,
- 5) statsunderstödsstagaren i strid med 13 § i statsunderstödslagen på ett bestående sätt har ändrat ändamålet med egendom som varit föremål för statsunderstödet,
- 6) statsunderstödsstagaren har blivit föremål för en utsökningsåtgärd, försatts i likvidation eller konkurs eller blivit föremål för saneringsförfarande enligt lagen om företagssanering (47/1993) eller skuldsanering enligt lagen om skuldsanering för privatpersoner (57/1993), om inte något annat följer av ändamålet med statsunderstödet, eller
- 7) statsunderstödsstagaren i praktiken förfar på ett sätt som kan jämföras med de omständigheter som föreskrivs i punkterna 1–6 genom att ge en omständighet som ansluter sig till beviljandet, utbetalningen eller användningen av statsunderstödet en annan juridisk form än vad som motsvarar sakens faktiska natur eller syfte.

Om statsunderstödsstagaren, eller dennas i strafflagen avsedda företrädare, genom en lagakraftvunnen dom har dömts till straff för anlåtande av utländsk arbetskraft som saknar tillstånd eller för utlänningsförseelse av arbetsgivare eller om statsunderstödsstagaren genom ett lagakraftvunnet beslut har påförts en påföljdsavgift som avses i arbetsavtalslagen, kan statsbidragsmyndigheten fortsätta att betala ut statsunderstödet samt låta bli att återkräva ett redan utbetalat statsunderstöd eller en del av det endast av synnerligen vägande skäl.

Om den egendom som har varit föremål för statsunderstödet har förstörts eller skadats under den i statsunderstödsbeslutet föreskrivna användningstiden och ny motsvarande egendom inte skaffas i stället för den förstörda eller skadade egendomen, kan utrikesministeriet genom ett beslut bestämma att utbetalningen av statsunderstödet ska upphöra och att av en eventuell försäkringsersättning eller annan ersättning ska återkrävas ett belopp som motsvarar statsunderstödet andel av den ursprungliga anskaffningsutgiften för egendomen.

Utrikesministeriet kan genom ett beslut också bestämma att utbetalningen av statsunderstödet ska upphöra samt att ett redan utbetalt statsunderstöd ska återkrävas, om detta förutsätts i Europeiska gemenskapens lagstiftning.

Jämkning av återkrav

Utrikesministeriet kan besluta att en del av det belopp som ska återkrävas och av räntan eller dröjsmålsräntan på det inte ska drivas in, om återkrav till fullt belopp vore oskäligt. Utrikesministeriet kan av särskilt vägande skäl besluta att utgifterna och eventuella räntor inte ska indrivas till någon del.

När ett beslut om jämkning fattas tar man i beaktande om återkrav till fullt belopp vore oskäligt med hänsyn till understödsstagarens ekonomiska ställning och omständigheter eller beskaffenheten hos den egendom som förvärvats med understödet eller med hänsyn till det förfarande eller den förändring i omständigheterna som ligger till grund för återbetalningen eller återkravet.

Utgångspunkten vid jämkning är att betalningsskyldigheten är oskäligt sträng eller orättvis under de specifika omständigheter som råder. Betalningsskyldigheten underlättas endast delvis och till den del den är oskälig. Eftersom jämkning i sak innebär att utrikesministeriet med stöd av sin prövningsrätt gör ett undantag från skyldigheterna enligt statsunderstödslagen, är tröskeln för att helt och hållet upphäva betalningsskyldigheterna mycket hög.

Understödstagarens ansökan om jämkning av ett återkrav får formuleras fritt, men den måste vara i skriftlig form.

Räntor som ska betalas på det belopp som återkrävs

Enligt 24 § i statsunderstödslagen ska statsunderstödstagaren på det belopp som återbetalas eller återkrävs räknat från den dag då understödet betalades ut betala en årlig ränta enligt 3 § 2 mom. i räntelagen (633/1982) ökad med tre procentenheter.

I 25 § i statsunderstödslagen föreskrivs det att om det återkrävda beloppet inte betalas senast på den förfalldag som satts ut av statsbidragsmyndigheten, ska på beloppet betalas en årlig dröjsmålsränta enligt den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen.